

میان‌روی؛ مسیری برای بازگشت به جامعه

یادداشت

مسعود زمانی مقدم
جامعه‌شناس

آنچه امروز می‌توان از آن دفاع کرد، میان‌روی است؛ میان‌روی در سیاست، در روشنفکری و در هرگونه کنش سیاسی و حتی انتقادی. جامعه ایران با چالش‌ها و موانع متعددی در رابطه میان دولت و ملت روبه‌رو است. در چنین شرایطی، هرگونه تندروری مانند ریختن نفت بر آتش بحران‌هاست. در شرایط فعلی، تندروری چیزی جز تخریب جامعه نیست. برای عبور از بحران‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، چاره‌ای جز اتخاذ رویکردی متعادل نداریم. بنابراین، ضروری‌ترین تصمیم برای جامعه ایرانی در وضعیت کنونی، انتخاب راه میان‌روی است که لازمه آن نیز تقویت مدارای سیاسی- اجتماعی است.

اما میان‌روی از زمینه و بطن جامعه شکل می‌گیرد و معیار میان‌روی باید از خود جامعه گرفته شود؛ بازگشت به جامعه، ضرورتی انکارناپذیر است. جامعه واجد ظرفیت‌هایی است که می‌تواند معیاری برای زیست- اجتماعی متعادل فراهم کند. ارزش‌ها، باورها، نگرش‌ها و نیازهای اجتماعی گروه‌ها و اقشار گوناگون جامعه به‌مانشان می‌دهند که چگونه می‌توان چهارچوبی برای میان‌روی ترسیم کرد. امروزه باتکثر جهان‌بینی‌ها و نگرش‌های مختلف در جامعه مواجهیم. در چنین فضایی، مدارا با این تنوع اجتماعی نه تنها راهی برای برون‌رفت از وضعیت کنونی، بلکه کلید ساختن جامعه‌ای پایدار است. جامعه ایرانی با بحران‌های متعددی مواجه است؛ دشواری‌های اقتصادی، نابرابری‌های فزاینده، کاهش سطح رفاه عمومی، افزایش بی‌اعتمادی و ناامیدی اجتماعی و گسترش نارضایتی اجتماعی. در چنین فضایی، دو گرایش افراطی شکل گرفته است: عده‌ای که به تغییرات سریع و بنیادین باور پیدا کرده‌اند و گروهی به انفعال و پذیرش وضعیت موجود گرایش یافته‌اند. اما هیچ‌یک از این دو مسیر، راه حلی پایدار برای خروج از بحران‌ها عرضه نمی‌کنند. آنچه می‌تواند کشور را از این وضعیت دشوار خارج کند، رویکردی مبتنی بر میان‌روی و الزامات آن یعنی گفت‌وگو، مدارا و اصلاحات تدریجی است.

اقتصاد ایران در سال‌های اخیر شرایط سختی را تجربه کرده است. تورم، بیکاری، رکود، کاهش ارزش پول ملی و افزایش هزینه‌های زندگی، فشار شدید و فزاینده‌ای بر اقشار مختلف جامعه وارد کرده است. در چنین موقعیتی، افکار عمومی نسبت به آینده اقتصادی بدبین‌شده اعتماد مردم به تصمیم‌گیری‌های کلان کاهش یافته است. این شرایط، نه تنها بر زندگی روزمره مردم تأثیر گذاشته، بلکه شکاف میان جامعه و حاکمیت را نیز بیش از پیش افزایش داده است. یکی از مهم‌ترین پیامدهای جدی این وضعیت، افزایش طرد اجتماعی است. بسیاری از مردم، به ویژه جوانان و طبقات فرودست، احساس می‌کنند که عملاً در سیاست‌گذاری‌ها نادیده گرفته شده‌اند. نتیجه این وضعیت، گسترش ناامیدی، کاهش سرمایه اجتماعی و میل به مهاجرت است. اما آیا راه حل، تغییرات ناگهانی و بی‌برنامه است؟ به نظر می‌رسد اصلاحات اقتصادی باید واقع‌بینانه و مبتنی بر توان داخلی باشد. پس میان‌روی در سیاست‌گذاری اقتصادی نیز ضرورت دارد. به این معنا که سیاست‌های کلان، متناسب با واقعیت‌های زندگی مردم و نیازهای جامعه تدوین شوند؛ به جای تصمیمات افراطی - چه در کنترل اقتصاد و چه در آزادسازی بی‌قید و شرط - یک مسیر متعادل اتخاذ شود؛ فساد اقتصادی ریشه‌یابی شود و شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها افزایش یابد تا اعتماد عمومی بازگردد و به جای شعارهای عوامانه، برنامه‌های عملی برای کاهش فقر و شکاف طبقاتی، ایجاد اشتغال و حمایت از تولید داخلی ارائه شود. افکار عمومی تنها زمانی به سیاست‌های کلان اعتماد خواهد کرد که این سیاست‌ها، بازتابی از دغدغه‌های واقعی آن‌ها باشد. وقتی جامعه احساس کند که سیاست‌گذاران درکی واقعی از مشکلات مردم ندارند، حتی اصلاحات مفید نیز با مقاومت عمومی مواجه خواهند شد. بنابراین، یکی از مهم‌ترین چالش‌های امروز دولت - ملت ایران، ناهماهنگی میان سیاست‌گذاران و افکار عمومی است. سیاست‌ها و تصمیمات بدون در نظر گرفتن روان‌شناسی اجتماعی اغلب با مقاومت گسترده روبه‌رو می‌شوند. باید توجه داشت که افکار عمومی نه تنها یک عامل منفعل نیست، بلکه می‌تواند در موفقیت یا شکست یک سیاست نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا کند. در سال‌های اخیر، شکاف میان تصمیم‌گیران و جامعه عمیق‌تر شده است.

ادامه در صفحه ۲

فرهنگستان

یکشنبه
۱۷ فروردین ۱۴۰۴
۷ شوال ۱۴۴۶
۶ آوریل ۲۰۲۵

شماره
۴۳۷۹
۱۶ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

FARHIKHTEGANONLINE
FARHIKHTEGANDAILY.COM

سریال «پایتخت» چطور حال و هوای آتن را بهتر کرد؟

فرمول پیام-سرگرمی باز هم جواب داد

بزرگ برنده

دانشگاه ۱۴۰۴؛ نسخه تحول و تبدیل

دکتر طهرانچی در دیدار نوروزی با مدیران و استادان دانشگاه آزاد

نسبت به ناترازی در تربیت نیروی انسانی هشدار داد ۴

رئیس جمهور در اقدامی دیر هنگام اما خوب معاون پارلمانی قطب‌نورد را عزل کرد

پزشکیان کلاسیک

۲

سناتورهای آمریکایی هم در قبال مذاکره با ایران و برنامه هسته‌ای اختلاف نظر دارند

فرکانس‌های هسته‌ای

۷

ترکیه به بهانه پیوستن بازیگران این کشور به اعتراضات استانبول آن‌ها را نقره‌داغ کرد

مشت محکم TRT بر دهان دموکراسی

۱۳

ربات‌ها از کار افتادند، ورشکست شدید

راز افسردگی فرخ‌نژادها

۷